

Hvad er en indledning?

EKSEMPEL PÅ EN INDLEDNING

Her præsenteres et eksempel på indledningen i en opgave, der handler facilitering og coaching i studiegrupper. Indledningen gennemgås efterfølgende med udgangspunkt i de 10 kendetegn.

Facilitering og coaching i studiegrupper: Indledning

Det tematiske udgangspunkt for opgaven er *facilitering og coaching som redskab til støtte og kvalificering af studiegrupper*.

Begrundelsen for min særlige opmærksomhed på netop dette tema tager afsæt i tre overordnede felter:

- Politisk og samfundsmæssigt
- Subjektivt og erfaringsmæssigt
- Professionsrettet

Politisk set har frafald på uddannelser haft stor bevågenhed i en lang årrække (note 1, 2, 3). Et frafald anses for et problem, hvis det danske velfærdssamfund skal bevare sin status som et af verdens rigeste. I EU fremstilles vækst som livslang læring og kvalificering (note 4). Uddannelse betragtes dermed som grundlaget for vækst, hvilket bl.a. betyder, at det er ønskeligt at nedbringe frafaldet. I Danmark kommer dette bl.a. til udtryk i en strategi for livslang læring (note 5). En særlig opmærksomhed er rettet mod fænomenet *vejledning* (note 6), som redskab til støtte og fastholdelse. En påstand kan derfor være, at frafald kan undgås, hvis de studerendes studieprocesser støttes.

De seneste års nedskæringer i lektionstillene på læreruddannelsen har bidraget til en særlig opmærksomhed på *studiegruppen* som et centralt institutionelt arrangement for læring og udvikling. Studiegrupperne fremstår betydningsfulde i alle fag (Se fx studieordningen på Læreruddannelsen) (note 7). Af studieordningen fremgår det, at fag ofte organiseres som en kombination af arbejde i studiegrupper, fælles arbejde på holdet, forelæsninger/oplæg og personlig fordybelse. En stor del af arbejdet tilrettelægges af den studerende selv i samarbejde med studiegruppen og underviseren. Det kan dermed påstås, at uddannelsen grundlæggende vægter studiegruppens indsats og betydning.

Min erfaring som underviser på læreruddannelsen er, at hverken samarbejdsformen eller indholds- og processtyringen i studiegrupperne bliver introduceret eller faciliteret af undervisere eller studievejledere. Det er min påstand, at dette er medvirkende til, at studiegrupper sjældent fungerer efter hensigten. Deres funktion som studiemotiverende og professionskvalificerende fænomen opfyldes dermed ikke.

Professions- og videreuddannelsesmæssigt kan det fremhæves, at lærerprofessionen forventer og fordrer aktiv deltagelse i teams og grupper af forskellig karakter og med forskellige mål. Behovet for kompetencer til facilitering af teams i lærerprofessionen fremstår dermed som et yderligere argument for at støtte studiegruppen. Min hypotese er, at redskabet *facilitering* kan være en måde at støtte studiegrupper på.

Formålet med opgaven er at undersøge, i hvilken grad og hvordan *facilitering* kan være en måde at støtte studiegrupperes samarbejdsprocesser på for dermed at tilbyde både studerende og uddannelser redskaber til udvikling af et meningsfuldt og involverende samarbejde.

Opgaven er disponeret i tre problembehandlende dele:

1. Teoretisk forståelse af begreberne facilitering, coaching og teams
2. Kort beskrivelse af problemfeltet
 - a. Studiegrupper som fænomen på læreruddannelsen
 - b. Teamet som en central organiseringsform i lærerprofessionen
3. Analyse og diskussion af problemfeltet, konklusion i forhold til problemformuleringen og en perspektiveret og dermed fremadrettet refleksion over temaet.

I første og anden del anvendes relevant teori til belysning af problemområdet (se herom i efterfølgende afsnit). Hver del fokuserer dermed på særlige områder i det problemkompleks, som begreberne *facilitering*, *coaching* og *højtydende teams* kan være udtryk for med en teoretisk kobling til *studiegruppearbejdet på læreruddannelsen*. *Empirien er en beskrivelse af problemområdet, der primært er baseret på egne erfaringer.*

I ovenstående redegørelse for problemstillingen er overordnede perspektiver på studiegruppen blevet fremført. Studiegruppens centrale position og dens grundlæggende udfordringer med at fungere hensigtsmæssig og meningsfuld fremstår dermed evident. Denne opmærksomhed fører frem til følgende problemformulering.

Note 1: <https://www.folkeskolen.dk/650538/laereruddannelsen-skuffer-fracaldet-er-stadig-taarnhoejt> set: dato

Note 2: Illeris, 2014

Note 3: Asterisk, 2019

Note 4: http://publications.europa.eu/resource/cellar/89e165de-b214-4013-81c6-c8a12e52330b.0002.02/DOC_3 set: dato).

Note 5: <http://pub.uvm.dk/2007/livslanglaering> set: dato

Note 6: Uddannelse/vejledning: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120561> set: dato

Note 7: http://Studieordninger/Studieordning_2011_2012_ordin%E6r_20110816.pdf Set: dato).

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPEL KRAVENE TIL SKRIFTLIG OPGAVESKRIVNING?

Kendetegn ved den gode indledning	Sådan er det formuleret i eksemplet
Motivation	<p>Den faglige og personlige begrundelse er formuleret sådan: Begrundelsen for min særlige opmærksomhed på netop dette tema tager afsæt i tre overordnede felter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politisk og samfundsmæssigt • Subjektivt og erfaringsmæssigt • Professionsrettet
Kontekst	<p>Følgende emner præsenteres som den fælles referenceramme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Facilitering og coaching som redskab 2. Frafald på uddannelser 3. Studiegrupper 4. Læreruddannelsen
Referencer	<p>Der er følgende referencer i indledningen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.folkeskolen.dk/650538/laereruddannelsen-skuffer-fracaldet-er-stadig-taarnhoejt set: dato 2. Illeris, 2014 3. Asterisk, 2019 4. http://publications.europa.eu/resource/cellar/89e165de-b214-4013-81c6-c8a12e52330b.0002.02/DOC_3 set: dato 5. http://pub.uvm.dk/2007/livslanglaering set: dato 6. Uddannelse/vejledning: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120561 set: dato 7. http:// Studieordninger/Studieordning_2011_2012_ordin%E6r_20110816.pdf set: dato
Formål	<p>Formålet med opgaven er beskrevet sådan: Formålet med opgaven er derfor at undersøge, i hvilken grad og hvordan <i>facilitering</i> kan være en måde at støtte studiegrupperes samarbejdsprocesser på, for dermed at tilbyde både studerende og uddannelser redskaber til udvikling af et meningsfuldt og involverende samarbejde.</p>
Teori/ begreber	<p>Inddragelse af teori og begreber nævnes sådan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forståelse af begreberne facilitering, coaching og teams 2. Studiegrupper som fænomen 3. I første og anden del inddrages relevant teori til belysning af problemområdet (se herom i efterfølgende afsnit)

Opbygning	<p>Opgavens overordnede opbygning beskrives sådan: Opgaven er disponeret i tre problembehandlende dele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretisk forståelse af begreberne facilitering, coaching og teams 2. Kort beskrivelse af problemfeltet 3. Analyse og diskussion af problemfeltet, konklusion i forhold til problemformuleringen og en perspektiveret og dermed fremadrettet refleksion over temaet
Hypoteser/ påstande	<p>Der nævnes følgende hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En påstand er dermed, at frafald kan modgås, hvis de studerendes studieprocesser støttes. 2. Det er min påstand, at dette er medvirkende til, at studiegrupper sjældent fungerer efter hensigten 3. Min hypotese er derfor, at redskabet <i>facilitering</i> kan være en måde at støtte studiegrupper på.
Afslutning og bro	<p>Afslutning og overgang til næste afsnit er formuleret på følgende måde:</p> <p>I ovenstående redegørelse for problemstillingen er overordnede perspektiver på studiegruppen blevet fremført. Studiegruppens centrale position og dens grundlæggende udfordringer med at fungere hensigtsmæssig og meningsfuld fremstår dermed evidenter. Denne opmærksomhed fører frem til følgende problemformulering.</p>
Begrundelser	<p>Følgende er nævnt som begrundelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WBegrundelsen for min særlige opmærksomhed ... 2. Referencer: bog, tidsskrift, links

REFLEKSION

I eksemplet på en indledning belyses teoridelen ikke nærmere, da forfatteren har valgt at præsentere og begrunde det i et særskilt afsnit. Man kan eventuelt anfægte, at de anvendte teorier ikke nævnes på samme måde som de centrale begreber. Det vigtige er imidlertid, at forfatteren kort berører teori med en tydelig henvisning til, hvor læseren kan læse mere.

Der er brugt forskellige referencer (links, bog og tidsskrift). De opgivne links henviser til det, der kan beskrives som troværdige og retvisende dokumenter og portaler (Folkeskolen.dk, undervisningsministeriet, retsinformation og studieordning).

Med hensyn til begrundelser for motivation og udsagn tager ikke kun afsæt i forfatteren selv, men også i relevante og nutidige referencer. Hermed viser indledningen, at der er tale om undersøgelse af et problemfelt, der fremstår både aktuelt og studiemæssigt relevant.

Hvad er en problemformulering?

EKSEMPLER PÅ PROBLEMFOMULERINGER

Følgende tre problemformuleringer stammer fra eksamensopgaver på forskellige uddannelses-niveauer:

1. Hvilken betydning kan vejledning af lærerstuderende have for fastholdelse og gennemførelse, med særlig fokus på de studerende, der ikke møder tilstrækkelige udfordringer på lærerstudiet?
2. Hvad kan være årsager til, at elever dropper ud af gymnasiet, og hvordan kan det undgås?
3. Hvordan er inklusionsbegrebet relevant i både skole- og dagtilbud, og hvilken betydning kan det have for pædagogens praksis?

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPLERNE KRAVENE TIL DEN GODE PROBLEMFOMULERING?

Kendetegn ved den gode problemformuleringer	Sådan er det formuleret i eksemplet
Åbent (refleksivt) spørgsmål	<p>Problemformuleringen stiller følgende åbne spørgsmål:</p> <p>"Hvilken betydning ..."</p> <p>"Hvad kan være årsag til ..."</p> <p>"Hvordan kan inklusionsbegrebet forstås som relevant ...?"</p> <p>"... hvordan kan det undgås?"</p> <p>"... hvilken betydning kan det have for pædagogens praksis?"</p>
Autentisk problem og problemstilling	<p>Følgende nævnes som autentiske problemer og problemstillinger:</p> <p>"... fastholdelse og gennemførelse ..."</p> <p>"... studerende, der ikke møder tilstrækkelige udfordringer..."</p> <p>"... lærerstuderende ..."</p> <p>"... lærerstudiet ..."</p> <p>"... elever dropper ud af gymnasiet ..."</p> <p>"... inklusionsbegrebet forstås som relevant i både skole- og dagtilbud ..."</p>
Type	<p>"Hvilken betydning kan vejledning have ..."</p> <p>"Hvad kan være årsager til ..."</p> <p>"... hvordan kan det undgås?"</p>
Argument	<p>Problemformulering 1: "vejledning"</p> <p>Problemformulering 2: "at imødegå"</p> <p>Problemformulering 3: "hvilken betydning"</p>

Ny viden	<p>"Hvilken betydning kan vejledning ..."</p> <p>"... hvordan kan det imødegås?"</p> <p>"... inklusionsbegrebet forstås som relevant ..."</p>
Længde	<p>Længden skal læses i relation til de tre eksempler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lidt over 2 linjer (problemformulering 1) • En linje (problemformulering 2) • En linje (problemformulering 3)
Styring af opgaven	<p>Styringen skal læses i relation til de tre eksempler:</p> <p>Problemformulering 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Vejledning", "lærerstuderende" • "fastholdelse og gennemførelse" • "studerende, der ikke møder tilstrækkelige udfordringer" <p>Problemformulering 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "årsager ..." • "hvordan ..." <p>Problemformulering 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "forstås ..." • "skole- og dagtilbud ..." • "praksis"
Taksonomi	<p>Følgende formuleringer viser inddelingen i taksonomi-niveauerne:</p> <p>Niveau 1: "Inklusion", "vejledning", "fastholdelse"</p> <p>Niveau 2: "Hvordan kan inklusionsbegrebet forstås?"</p> <p>Niveau 3: "Hvilken betydning kan det have?"</p>
Sprog	<ol style="list-style-type: none"> 1. betydning, fastholdelse, gennemførelse, fokus, vejledning, lærer-studerende 2. årsager, imødegås, gymnasiet 3. forstås, relevant, betydning, inklusion
Anvendelse af viden og empiri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vejledning, lærerstuderende, ikke møde udfordringer nok 2. gymnasiet, elever, drop out 3. inklusion, skole- og dagtilbud, praksis

REFLEKSION

De tre problemformuleringer i eksemplet er formuleret *åbent*, så der er mulighed for flere svar. Begreberne *betydninger, årsager og forståelser* af "noget" kan undersøges med meget forskellig optik alt efter hvilke hjælpevidenskaber, der anvendes i analysen.

Eksempel 2 og 3 er desuden åbne refleksive spørgsmål, da tillægsspørgsmålet (*hvordan og hvilken*) i slutningen af formuleringen lægger op til udvikling.

Alle tre problemformuleringer refererer til *et autentisk problem*. Det er dog vigtigt, at der i indledningen er præsenteret en valid dokumentation (forskning, egne erfaringer, lovgivning, dagspressen m.m.), der bidrager til, at problemformuleringen ikke fremstår som en helt igennem udokumenteret påstand. I så fald skal opgavens mål netop være at afprøve en hypotese eller at argumentere for en antagelse om, hvordan et problem kan forstås og "løses".

De tre problemformuleringer rummer forskellige *typer* af spørgsmål. Problemformulering 1 afprøver en hypotese, idet der i udgangspunktet er en antagelse om, at *vejledning* kan bidrage til fastholdelse og gennemførelse for de studerende, der ikke møder udfordringer nok. Den indeholder imidlertid også et eksplicit diagnosticerende spørgsmål, der lægger op til at undersøge, hvad årsagen til frafald kan være. Dermed har problemformuleringen søgt både at forstå et fænomen og at afgrænse "løsningen" på det.

De tre problemformuleringers opbygning viser, hvordan opgaven er styret, både hvad angår de centrale begreber og hvornår i opgaven, de præsenteres. I problemformulering 1 er "vejledning" helt centralt, da det netop er hypotesen eller den formodede løsning. Det er derfor placeret i starten af spørgsmålet. Dernæst afgrænses målgruppen i første omgang til "lærerstuderende" generelt. En yderligere afgrænsning af feltet sker ved alene at fokusere på, at det handler om "fastholdelse og gennemførelse". I sidste del af formuleringen indsnævres emnet yderligere til "studerende, der ikke møder tilstrækkelige udfordringer". Man kan sige, at problemformuleringerne er logisk opbygget med hovedspørgsmålet først og et efterfølgende underspørgsmål.

Alle tre problemformuleringer har et præcist, fagrelateret og kontekstforbundet sprog, som tydeligt viser opgavernes fokus.

Hvad er metode?

EKSEMPEL PÅ METODEAFSNIT

Her præsenteres et eksempel på et metodeafsnit i en opgave om anerkendelse i folkeskolen. Metodeafsnittet gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn.

Anerkendelse i folkeskolen: Metodeafsnit

Med udgangspunkt i problemformuleringen er afhandlingen disponeret i tre problembehandlende dele:

1. Teoretisk forståelse af begrebet anerkendelse samt relevante underbegreber i tilknytning hertil
2. Undersøgelse af problemområdet
3. Diskussion og vurdering af problemområdet med afsluttende konklusion i forhold til problemformuleringen og et metodekritisk blik

I *første del* redegøres for og reflekteres over teori og begreber. I *anden del* præsenteres og analyseres data, der er indsamlet gennem semistrukturerede gruppeinterviews og individuelle interviews samt relevant forskningsmateriale fra to EURODYCE-rapporter. De to første dele af afhandlingen fokuserer dermed på særlige områder i det problemkompleks, som forestillingen om *anerkendelse i folkeskolen* kan være udtryk for. Metoden til behandlingen af dette bliver nærmere beskrevet i indledningen til hver del. *Tredje del* vil, ud over diskussion, vurdering og konklusion også begrunde metodekritiske perspektiver og etiske dilemmaer i forbindelse med den valgte undersøgelsesmetode og mine forforståelser.

For at afdække hvilken betydning begrebet *anerkendelse* kan have, og hvorfor det er et centralt begreb for lærerprofessionen, vil jeg først undersøge, hvad der kendetegner begrebet med udgangspunkt i A. Honneth, B. Bae og A. L. Schibbye. Herefter afdækkes relevante underbegreber såsom *afvigelse* (H. Beckers), *identitet* (K. Gerken, A. Giddens), *governmentality* og *magt* (M. Foucault, N. Rose), som har betydning for forståelsen af anerkendelsesbegrebet i konteksten.

Jeg vil dernæst, bl.a. med udgangspunkt i analyser af samfundsudviklingen og lærerprofessionen, undersøge, hvad der kendetegner offentlighedens forventning om individualisering, selvrealisering, inkludering og fleksibilitet i skoleorganisationen. Det videnskabsteoretiske afsæt er dermed primært humanvidenskaberne, men også samfundsvidenskaberne, da problemfeltet søges anskuet i et mere systemisk og dermed kritisk perspektiv. Opgavens undersøgelse har det formål at afdække diskurser, dilemmaer og paradokser med henblik på en samfundsmæssig og professionsmæssig forståelse af anerkendelsesbegrebets betydning i lærerprofessionen.

Med udgangspunkt i ovenstående vil jeg herefter diskutere og vurdere, hvilke problemfelter der kan være forbundet med *kampen om anerkendelse*, som både "kæmpes" på mikro-, meso- og makroplan i skoleorganisationen. Afhandlingen afsluttes med en sammenfatning og konklusion på problemformuleringen, og med et metodekritisk blik.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPEL KRAVENE TIL DET GODE METODEAFSNIT?

Kendetegn ved det gode metodeafsnit	Sådan er det formuleret i eksemplet
Formel	<p>Der er brugt følgende formuleringer til præsentationen af opgavens opbygning:</p> <p>"... er opgaven disponeret i tre problembehandlende dele:"</p> <p>"... vil jeg først undersøge ..."</p> <p>"Herefter afdækkes ..."</p> <p>"Jeg vil dernæst ..."</p> <p>"Jeg vil herefter ..."</p> <p>"Til sidst afsluttes med ..."</p>
Teori og begreber	"anerkendelse", "afvigelse", "identitet", "governmentality", "magt"
Begrundelser	<p>Begrundelser for metodemæssige valg i opgaven er formuleret på følgende måde:</p> <p>"For at afdække hvilken betydning begrebet <i>anerkendelse</i> kan have, og hvorfor det er et centralt begreb for lærerprofessionen ..."</p> <p>"... afdækkes relevante begreber [...] som har betydning for forståelsen af problemstillingen."</p> <p>"Denne undersøgelse har det formål at afdække diskurser, dilemmaer og paradokser med henblik på ..."</p>
Metodevalg	<p>Der er redegjort for de valgte metoder i opgaven sådan:</p> <p>"Metoden til behandlingen af dette vil blive nærmere beskrevet i indledningen til hver del."</p> <p>"... semistrukturerede gruppeinterviews og individuelle interviews ..."</p> <p>"... relevant forskningsmateriale ..."</p>
Videnskabsteori	<p>Der redegøres for opgavens videnskabsteoretisk fundament på følgende måde:</p> <p>"Det videnskabsteoretiske afsæt er dermed primært humanvidenskaberne, men også samfundsvidenskaberne, da problemfeltet søges anskuet i et mere systemisk og dermed kritisk perspektiv."</p>
Dataindsamling	<p>Dataindsamling er foregået sådan:</p> <p>"... semistrukturerede gruppeinterviews og individuelle interviews ..."</p>
Omfang	Afsnittet fylder ca. 3/4 A4-side.

Metodekritik	"... et metodekritisk blik."
Etik	Metodeafsnittet udtrykker relevante etiske overvejelser sådan: "... begrunde etiske dilemmaer i forbindelse med den valgte undersøgelsesmetode og mine forforståelser."
Litteraturvalg	Der er nævnt følgende litteratur: <ul style="list-style-type: none"> • "EURYDICE-rapporter" • "A. Honneth, B. Bae og A. L. Schibbye" • "H. Beckers" • "K. Gerken, A. Giddens" • "M. Foucault, N. Rose"

REFLEKSION

Metodeafsnittet præsenterer to forskellige formler. Den ene formel præsenterer læseren for, hvordan opgaven overordnet er disponeret i tre dele. Den anden formel er defineret ud fra: først, herefter, dernæst, herefter, til sidst. Afsnittet gør det dermed tydeligt for læseren, hvordan opgavens fremdrift er.

Begrebsvalget præsenterer både over- og underbegreber. "Anerkendelse" præsenteres som et overbegreb, både i forhold til problemformuleringen og i forhold til samfundsmæssige og kulturbestemte diskurser.

Metodevalget bliver kun overordnet begrundet i afsnittet, men der henvises til, at man kan læse mere om det i de enkelte afsnit. Det kan derfor formodes, at begrundelserne findes dér.

Det videnskabsteoretiske afsæt præsenteres kort, men begrundes ikke i relation til problemformuleringen eller den anvendte litteratur. Det kan derfor være en kritik på metodeafsnittet.

Der refereres til dataindsamlingsmetoder i relation til egen empiri-indsamling.

Der redegøres ikke for de etiske overvejelser, men der henvises til dilemmaer i relation til metoder og forforståelser.

Hvad er teori- og begrebsafklaring?

EKSEMPEL PÅ AFSNIT OM TEORI OG BEGREBSAFKLARING

Her præsenteres et eksempel på et teori-afsnit i en opgave om facilitering og coaching af højtydende teams. Teoriafsnittet gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn.

.....

Dette afsnit vil kort præsentere og redegøre for teori og begreber, som dels anvendes til at forstå dele af problemfeltet med, dels som analyseoptik på de to fokusgruppeinterview og de udvalgte dokumenter.

Teori

Med afsæt i det videnskabsteoretiske ståsted søger opgaven at forstå problemfeltet med anvendelse af psykologisk, samfundsmæssig og fagspecifik/kultur teori. Dette gøres for at afdække de centrale begreber, der knytter sig til problemformulering og underspørgsmål. Teorier/teoretikere anvendes afgrænset og med netop de begreber, der er centrale for opgavens undersøgelsesfelt. Der er valgt flere teoretikere inden for de forskellige vinkler og begreber, fordi mange teorier gennem tiden har bevæget sig fra at være empirisk forankret til også at blive filosofisk forankret. Alle teorier udtrykker noget universelt gyldigt. For de empirisk forankrede teorier har undersøgelsesfeltet været lokalt, men da teorierne og begreberne vedrører almen menneskelige fænomener, kan teorierne siges at være universelle.

Den psykologiske vinkel:

- Honneth, Schibbye, Bae, Fraser og Becker: *Anerkendelse og afvigelse*
- Bandura og Stern: *Selvværd og selvtillid*
- Birdwhistell: *Mimik og gestik*

Den samfundsmæssige vinkel:

- Foucault, Bacchi og Callesen: *Magt*
- Bateson: *Systemisk teori*

Den kulturelle og fagrelaterede vinkel:

- Plant, Thomsen, Hutter, *Vejledning, facilitering*
- Lovgivning og studieordning: *Læreruddannelsens struktur og rammer*

Begreber

Nedenfor redegøres for centrale begreber, som er indeholdt i opgavens problemformulering, og som vil blive anvendt i analyse og diskussion af empirien samt i perspektiveringen.

Facilitering

Facilitering kan kort defineres som *et redskab, der gør det lettere for en gruppe at udrette det, de gerne vil* (Ravn, 2011). I forhold til beslægtede begreber er facilitering en primært *opgaverettet*

støtteforanstaltning, hvor coaching ofte er mere *personrettet* (Hansen, 2011). Centralt i nærværende sammenhæng er, at støtteforanstaltningen varetages af en facilitator, der styrer et mødes form og proces med den hensigt at fremme indhold og formål, så mødet fremstår meningsfyldt for deltagerne og målrettet i en organisatorisk sammenhæng. Et møde kan forstås som en planlagt tidsafgrænset interaktion mellem fx 4-5 studerende eller en gruppe folkeskolelærere, der samles for at udrette noget sammen. En facilitator er en person, der formår at styre mødet sagligt, anerkendende, konstruktivt og ikke-manipulerende, og som søger mod fælles handling, ikke nødvendigvis mod fælles holdning (Ravn, 2008). En facilitator har mulighed for at skifte position og dermed også bidrage med indlæg og drøftelse på et møde. Muligheden for positionsskift fra facilitator til mødedeltager betyder, at studiegruppemedlemmerne på skift vil kunne varetage opgaven som facilitator.

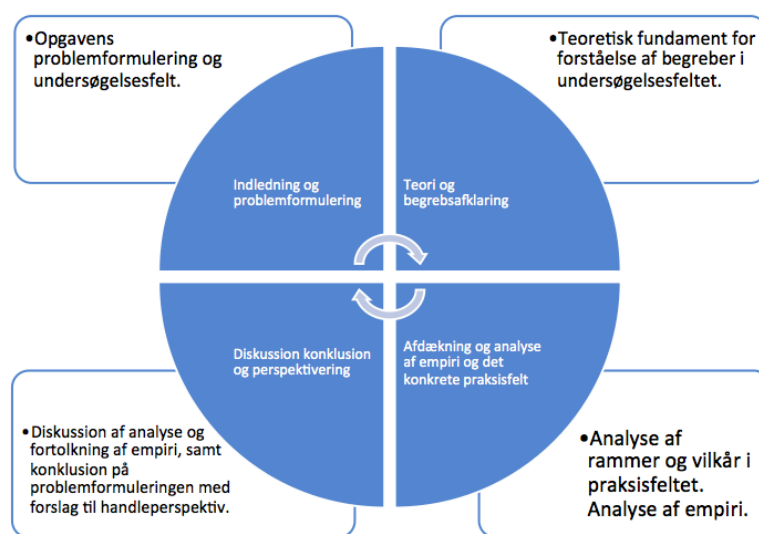
Systemisk coaching af grupper

Systemisk coaching skal her forstås som et tanke- og handleværktøj, der kan understøtte den praktiske facilitering af grupper og teams (Hansen, 2011). En systemisk coaching kan støtte et varieret perspektiv på relationen mellem gruppen og sagen. Grundpointen er at fokus flyttes fra det personorienterede til det relationelle (Storch & Søholm, 2005). Centrale distinktioner i systemisk tænkning er *sprog, spørgsmålstyper, lineær vs. cirkulær tænkning, domæneteorier og anerkendelse* (Moltke, 2009). Disse distinktioner vil blive anvendt som optik i min analyse og diskussion.

Det højtydende team

Et højtydende team er en betegnelse for et produktivt, velfungerende, disciplineret og ambitiøst samarbejde (Storch & Søholm, 2005). De kvalitative faktorer, der identificerer det højtydende, er teamets *struktur, relationer og procesfærdigheder*. For at forstå hvordan en gruppe eller et team kan udvikles til at være højtydende, kan faserne i Tuckmans teori anvendes; *forming, storming, norming* og *performing*. Denne progression i teamudvikling vil blive reflekteret i perspektivering i relation til det dobbeltsidige kompetenceudviklingsmål i læreruddannelsen; studie og profession.

Progressionen i analysen er opbygget med afsæt i nedenstående model:

Som det ses, er opgaven struktureret, så den bevæger sig fra et redegørende niveau til et mere refleksivt og synteseskabende niveau.

I opgavens perspektivering vil der være et kort kritisk perspektiv på, hvad teori og begreber faktisk er i stand til at kaste lys over – og hvad de netop ikke kan.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPELLET KRAVENE TIL DEN GODE INDDRAGELSE, PRÆSENTATION OG BRUG AF TEORI OG BEGREBSAFKLARING?

Kendetegn ved den gode inddragelse, præsentation og brug af teori og begrebsafklaring	Sådan er det formuleret i eksemplet
Begreber	Der bruges følgende begreber: <ul style="list-style-type: none"> • "Facilitering" • "Systemisk coaching af grupper" • "Det højtydende team"
Teori	Teorien er opdelt i følgende tre vinkler: <p>Den psykologiske vinkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Honneth, Schibbye, Bae, Fraser og Becker: <i>Anerkendelse og afvigelse</i> • Bandura og Stern: <i>Selvværd og selvtillid</i> • Birdwhistell: <i>Mimik og gestikw</i> <p>Den samfundsmæssige vinkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foucault, Bacchi og Callesen: <i>Magt</i> • Bateson: <i>Systemisk teori</i> <p>Den kulturelle og fagrelaterede vinkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plant, Thomsen, Hutters, <i>Vejledning, facilitering</i> • Lovgivning og studieordning: <i>Læreruddannelsens struktur og rammer</i>
Omfang	Afsnittet fylder 1½ A4-side.

Universel/lokal	Teoriens universelle og/eller lokale karakter beskrives på følgende måde: "Alle teorier udtrykker noget universelt gyldigt. For de empirisk forankrede teorier har undersøgelsesfeltet været lokalt, men da teorierne og begreberne vedrører almen menneskelige fænomener, kan teorierne siges at være universelle."
Empirisk/filosofisk	De benyttede teoriers empiriske eller filosofiske forankring er beskrevet på følgende måde: "Der er valgt flere teoretikere inden for de forskellige vinkler og begreber, fordi mange teorier gennem tiden har bevæget sig fra at være empirisk forankret til også at blive filosofisk forankret."
Referencer	Der er nævnt følgende referencer: <ul style="list-style-type: none"> • Ravn, 2011 • Ravn, 2008 • Hansen, 2011 • Storch & Sørholm, 2005 • Moltke, 2009
Begrundelser	Begrundelser for valg af teori og begreber er formuleret på følgende måde: <p>"... som dels anvendes til at forstå dele af problemfeltet med, dels som analyseoptik ..."</p> <p>"Dette gøres for at afdække de centrale begreber ..."</p> <p>"Der er valgt flere teoretikere inden for de forskellige vinkler og begreber, fordi ..."</p>
Relevans	"... centrale begreber, som er indeholdt i opgavens problemformulering, og som vil blive anvendt i analyse og diskussion af empirien, samt i perspektiveringen ..."
Model	Der er anvendt en matrixmodel.
Kritik	At opgaven forholder sig kritisk, formuleres på følgende måde: "I opgavens perspektivering vil der være et kort kritisk perspektiv på, hvad teori og begreber faktisk er i stand til at kaste lys over – og hvad det netop ikke kan."

REFLEKSION

Opgaven præsenterer tre centrale begreber, som defineres med afsæt i udvalgt teori. Den valgte teori er opdelt i psykologisk, sociologisk og kulturelt/fagligt funderede felter. Det nævnes kort, hvor teorierne overordnet er forankret.

Teorien præsenteres som en bred forståelsesramme, da den både dækker en psykologisk, samfundsmæssig, kulturel og fagrelateret vinkel på problemformuleringen.

Omfanget af afsnittet vurderes som rimeligt. Det fylder en del, men det kan formodentlig begrundes med, at opgaven er et speciale, og at der er anvendt en matrixmodel, der optager en del plads.

Der er tydelig angivelse af referencer til konkret litteratur, som kan læses i litteraturlisten, og til efternavne på de teoretikere, der anvendes inden for de tre vinkler.

Der gives gode begrundelser for valg af teori og begreber samt til teoriernes forankringer og udvikling.

Der rettes ikke et kritisk blik på teorier og begreberne i afsnittet, men der henvises til det perspektiverende afsnit i slutningen af opgaven.

Hvad er en analyse?

EKSEMPEL PÅ EN ANALYSE

Her præsenteres et eksempel på en analyse i en opgave om udfordringer og vejledning. Analysen gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn. Da analyser ofte fylder mest i en opgave, er eksemplet et uddrag. Afbrud i teksten markeres med [...].

Udfordringer og vejledning: Analyse

Analysen har det formål at afdække og fremhæve centrale diskurser om underlæggende formodninger og forståelser af *udfordringer* og *vejledning*. Diskurserne knytter sig til præsenterede teorier/begreber og er problemformuleringens omdrejningspunkt: Hvordan og hvad udtrykker de to studerende om *udfordringer* og *vejledningens mulighed*, hvilke ellers skjulte positioner udtales og problematiseres? Hvilke sproglige formuleringer bidrager til diskurser om vejledning i deres skriftlige refleksioner om begrebet?

Indledningsvis redegøres for behandling af datamaterialet (fokusgruppeinterview, video, skriftlige eftertanker, internt undersøgelsesmateriale).

[...]

9.3. Konstruktion af objektpositioner

Efter Lisbeths præsentation og introduktion starter Maja med en monologpræget tale om, hvad hun mener, at manglende udfordringer går ud på. Dermed kan det antages, at hun positionerer sig i en objektposition i forhold til udfordringer i læreruddannelsen, med opmærksomhed på både undervisnings- og lærerprofessionalitetsdiskursen:

”Det centrale felt er læring. Der er en sammenhæng mellem det, som jeg blive mødt med, og det jeg skal ud i. Ok, det synes jeg mangler.” [Bilag 1, side 3]

I Majas indledende tale udtrykker hun sig to gange om *læringsbegrebet*, som det udfordrende felt både i læreruddannelsen og i den kommende lærerpraksis. Den første sætning *”Det centrale felt er læring”* gentager hun ordret anden gang, hun fremfører sit syn på, hvad udfordringen kan være. Hun præciserer læringsbegrebets centrale position ved yderligere at fremhæve en negering sådan:

”Man kan sige, at det er ikke fordi, jeg synes, at det er det faglige, altså det teoretiske, som jeg har manglet, det synes jeg slet ikke.” [Bilag 1, side 3]

Hermed antyder hun, at det *at få udfordringer* vedrører undervisning, som eksemplarisk i forhold til lærerprofessionen eller læringsdiskursen som sådan.

[...]

9.4. Konstruktion af subjektpositioner

Det er et træk i de to studerendes positioneringer, at de konstruerer subjektpositioner, der fremhæver forventninger til og synspunkter på andres handling, dvs. i mindre grad deres egne handlinger i forhold til at søge udfordringer. I forhold til fagligheds- og underviserdiskurserne fremhæver Louise:

"De [studerende] har ikke noget fagsprog, fordi de var der jo ikke lige det der år, hvor der var didaktik. De fik sig lige en 2'er til eksamen, fordi det var jo også lige synd, hvis de dumpede, så skulle de gå et år om." [Bilag 1, side 5]

I dette udsagn udtrykker hun to centrale forhold i deltagelsesdiskursen: At medstuderende ikke deltager i undervisningen, og at undervisere lader de pågældende studerende bestå, fordi alt andet ville være "synd". Denne ytring udløser en drejning af fokus på *forudsætninger for udfordringer*, idet begge kvinder tilkendegiver en vigtighed i, *at alle møder* op til undervisningen. Udfordringer er dermed noget, der opstår i relationerne i undervisningen.

Maja: *"Jeg har brug for dem, der ikke dukker op."*

Louise: *"Det savner jeg også. Jeg savner virkelig også at blive udfordret af dem, der ikke kommer."* [Bilag 1, side 5]

Begge kvinder udtrykker, at studerende, der ikke møder op til undervisningen, er savnet, men samtidig en forståelse for, at der kan være plausible grunde til et begrænset fremmøde. De udtrykker enighed i undervisningsniveauets betydning for fremmødet.

Louise: *"... hos nogle lærere er niveauet så lavt, at du kan blive væk hele året og stadig bestå, når du går til eksamen om sommeren."* [Bilag 1, side 8]
[...]

9.5. Studier af kropsbevægelse og ansigtsmimik

Et kendetegn ved de to kvinder er deres ret så forskellige kropsholdninger og ansigtsmimik under interviewet. Der er særlig tale om forskelligheder inden for *attituder, status, følelsesmæssige tilstande, søgen efter anerkendelser* og tydelighed i *interaktionsmarkeringer* (Knapp, 1972), som jeg finder interessante, fordi der i de kropslige konnotationer er indlejret diskurser om bl.a. magt og anerkendelse. Gestik og mimik mener jeg er central i forståelsen af betoning og betydninger i de to studerendes udsigelser. Analysen bidrager dermed til aspekter ved problemet, som almindeligvis forekommer skjult i den vokale transskription.

[...]

9.8 Opsamling

Kapitel 9 har analyseret og tolket undersøgelsens kvalitative og kvantitative data. Med afsæt i en diskursorden er relevante diskurser blevet udfoldet gennem analyse af de to studerendes verbale og nonverbale kommunikationer. Analysens grundlag, struktur og form vil i den afsluttende perspektivering blive kritisk vurderet. Hvad var muligt og ikke muligt? De diskurser, jeg anser for mest centrale for min problemstilling, er hermed blevet fremført og argumenteret, og vil i det næste kapitel blive diskuteret og vurderet.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPEL KRAVENE TIL DEN GODE ANALYSE?

Kendetegn ved den gode analyse	Sådan er det formuleret i eksemplet
Indledning	Afsnittet indledes med en kort beskrivelse af analysens formål: "Analysen har det formål ..." "Indledningsvis redegøres for behandling af datamateriale ..."
Analysens struktur	Analysen er struktureret på følgende måde: 9. Analyse 9.1 Transskribering 9.2 Fokusgruppeinterview 9.3 Konstruktion af objektpositioner 9.4 Konstruktion af subjektpositioner 9.5 Studier af kropsbevægelse og ansigtsmimik 9.6 Skriftlige eftertanker 9.7 Intern undersøgelsesmateriale 9.8 Opsamling
Sammenfatning, tolkning og afslutning	Sammenfatning, tolkning og afslutning er formuleret på følgende måde: "Kapitel 9 har analyseret og tolket undersøgelsens kvalitative og kvantitative data ..." "Hermed antyder hun, at det <i>at få udfordringer</i> vedrører ..." "... vil i det næste kapitel blive diskuteret og vurderet"
Objektivitet	Følgende viser, at analysen er objektiv: "Efter Lisbeths præsentation og introduktion starter Maja med en lang monologpræget tale om ..." "I dette udsagn betoner hun to centrale forhold i deltagelsesdiskursen ..."
Grundlag	"... centrale diskurser om underlæggende formodninger og forståelser af udfordringer og vejledning, som er problemformuleringens omdrejningspunkt ..."
Formål	Formålet nævnes på følgende måde: "Analysen har det formål ..."
Sammenhæng	Analysens sammenhæng til andre dele i opgaven fremgår af følgende: "... som er problemformuleringens omdrejningspunkt ..."

Omfang	Opgavens analyseafsnit fylder sammenlagt 20 sider i opgaven, hvilket er ca. 25 % af opgaven.
Materiale	Materialet er nævnt på følgende måde: "datamaterialet (fokusgruppeinterview, video, skriftlige eftertanker, internt undersøgelsesmateriale)." " [Bilag 1, side 3]"
Kritik	At der er et kritisk perspektiv er formuleret på følgende måde: "Analysens grundlag, struktur og form vil i den afsluttende perspektivering blive kritisk vurderet. Hvad var muligt og ikke muligt?"

REFLEKSION

Analysen har en klar og begrundet struktur, der tydeligt tager udgangspunkt i datamaterialets forskellige dele: fokusgruppeinterviews, videooptagelser af de interviewene, de to interviewedes skriftlige eftertanker og et internt undersøgelsesmateriale. Dermed demonstrerer opgaven, at der er en god bredde i det anvendte materiale. Der er også fyldestgørende henvisninger i citaterne, så læseren kan se, hvor og i hvilken sammenhæng i interviewet de konkrete citater stammer fra.

Tolkning af analysens fund finder løbende sted gennem hele teksten – dog ganske overordnet i den afsluttende del, der fungerer som overgang til det efterfølgende afsnit.

I den afsluttende opsamling af analysen henvises der til opgavens perspektivering, hvor analysen vil blive gjort til genstand for et kritisk blik. Dermed opfylder analysen det meget vigtige kendetegn, at forfatteren reflekterer over analysens grundlag, struktur og form i et metaperspektiv.

Hvad er en diskussion?

EKSEMPEL PÅ EN DISKUSSION

Her præsenteres et eksempel på en diskussion i en opgave om manglen på lærere i folkeskolen. Diskussionen gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn. Da diskussionen ofte fylder en stor del af en opgave, er eksemplet et uddrag. De steder i teksten, hvor noget er udeladt, markeres med [...].

Manglen på lærere i folkeskolen: Diskussion

I analysen af problemformuleringens genstandsfelt opstod tre overordnede tematiseringer, som har betydning for forståelsen af udfordringen med for få lærere i folkeskolen: *profession, uddannelse og ansættelsesforhold*. Diskussionen vil være disponeret med afsæt i disse tre temaer. Formålet med diskussionen er at gøre disse tre temaer til genstand for kritisk refleksion gennem modstillinger i den teoretiske viden om feltet.

Profession

Der er generelt tendens til at betvivle professioners særlige ret til beskæftigelsesmonopoler med patent på at definere klienter/brugeres behov, og ligeledes være selvforvaltende i organisationen af arbejdet. Læger har ikke længere patent på at diagnosticere i forhold til helbred og sygdom, det kan biopater og clairvoyanter også! Hansen (2010) betoner imidlertid noget helt centralt i kravet om, at læreruddannelsen skal bevare monopolet. Det er på sigt ikke muligt at bevare den professionelle status med mindre læreruddannelsens specifikke monopol netop kan håndhæve, at professionalitetens fundament ene og alene opstår gennem læreruddannelsen.

Der er dog andre momenter i dette. En innovativ skole i stadig forandring er en pædagogisk virksomhed, som aldrig vil kunne oprette betingelser for en kontinuerlig indprentning af principper, som har kulturoverføring som konsekvens. Kontinuerlige forandringer kan ikke "slå rod" og blive habitus [...] En personlig udvikling og vækst er kun mulig i forhold, der engagerer. Skoleorganisationen har brug for engagement til den organisatoriske udvikling. Det kan ikke forventes, at en medarbejder uden engagement vil deltage i analyse og løsning af problemer indenfor organisationen. Forklaringen på, at lærere forlader jobbet i utide, er bl.a., at de mister troen på jobbet [...].

Keeping in touch (EURYDICE II, side 94) er et program i England, hvor man bevarer kontakten med uddannede lærere, som har brug for en pause. Målet er [...].

Uddannelse

Et problem for lærerprofessionen er frafaldet på læreruddannelsen. Problemet er tilsyneladende størst i Region Sjælland. For at forstå lærermanglens omfang er det værd at opholde sig ved frafaldet på uddannelsen. [...] Lærerstuderende vil generelt gerne uddannes i nærmiljøet, men hovedstaden tiltrækker unge med efterfølgende affolkning af uddannelsesstederne i provinsen.

På læreruddannelser i 2007 var kravet om flere naturfagligt uddannede helt i uoverensstemmelse med de studerendes valg. Bindingerne i linjefagsvalget ser også ud til at skabe problemer. Studerende vil ikke tvinges til bestemte linjevalg. De vælger noget, som de senere i livet har lyst

til at kompetenceudvikles indenfor. Naturfag er tilsyneladende ikke et af de områder. En forklaring kan være, at specialisering i naturfag er noget for "nørder", som derfor hellere vil specialiseres på universitetet. Hvis studerende tvinges til at vælge andet end noget, som de er engageret i, så har de ikke motivation for udvikling og vækst, og dermed modning i professionen.

Et udspil fra Undervisningsministeren for at løse problemet med manglende lærere i folkeskolen er en opfordring til skoler og seminarier om at udbyde en kombination af job og uddannelse. Ideen er overordnet, at lærerstuderende skal være undervisningsassistenter om formiddagen og studerende på læreruddannelsen om eftermiddagen. [...] Det er ikke meningen, at undervisningsassistenterne skal forestå undervisningen, men håndtere urolige elever eller elever med brug for ekstra støtte. Skolelederen på XXX Skole mener ligeledes, at det er en god idé med flere hænder i skolen. Han ser undervisningsassistenterne som støtte i forbindelse med undervisningsdifferentiering, specialundervisning og som mulige gårdvagter!

Jeg vurderer, at ideen kan være ganske god, både for skole og studerende. Det er dog centralt at drøfte udspillet kobling med læreruddannelsen. [...] Det må tydeliggøres, hvor meget assistentfunktionen skal indeholde elementer af lærerprofilen, og hvor meget den skal være udtryk for en "praktisk gris".

Ansættelse

Professionen har udviklet sig fra et enelærerprincip til en teambaseret skole. [...] Det er nok et kendetegn, at konservatorieuddannelsen primært fokuserer på enelærerprincippet. Det kan derfor blive vanskeligt ikke at ende som enelærer i en randansættelse. Jeg mener, at Madsen (2010) betoner noget helt centralt i kravet om, at læreruddannelsen skal bevare monopollet. [...]

Nogle randansættelser sker formodentlig på baggrund af delvist kvalificeredes kompetenceudvikling. Fx kan arbejdsløse musikere tilbydes et kursus, som kan gøre randansættelsen legitim for ansættelsesmyndigheden. Uddannelser er grundlag, også for videre diskussion og udvikling af professionen. Det udvikler og skaber viden om det professionsfelt, som de orienterer sig mod. Når uddannelse er grundlaget, og praksis er med til at udvikle de tre kompetencer (Nordenbo m.fl., 2008), så er det absurd at tænke, at randansatte kan forventes at varetage alle dele i professionen. [...]

Det kan evt. være relevant at opstille alternative jobbeskrivelser, hvilket utvivlsomt vil nære diskursen om et A- og B-hold. Det vil legitimere andre måder at varetage jobbet på både inden for og uden for professionen.

[...] Randansættelse er ikke løsningen på lærermanglen, fordi undersøgelser peger på, at de randansatte med ret stor sandsynlighed ikke vil engagere sig og derfor heller ikke føle det nødvendige tilhør, der skal til for at blive i jobbet. Som det ses i de europæiske undersøgelser, kan randansættelser imidlertid imødekomme en akut lærermangel, selv om problemet ikke bliver løst på længere sigt.

Opgaven har hermed analyseret og diskuteret tre centrale omdrejningspunkter, der har betydning for fastholdelse af lærere i folkeskolen. Efter en kort indledende sammenfatning af opgavens fund vil problemformuleringens hoved- og underspørgsmål herefter kunne besvares i det efterfølgende konklusionsafsnit.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPEL KRAVENE TIL DEN GODE DISKUSSION?

Kendetegn ved den gode diskussion	Sådan er det formuleret i eksemplet
Formål	<p>Formålet er formuleret på følgende måde:</p> <p>”Formålet med diskussionen er at gøre disse tre temaer til genstand for ...”</p>
Struktur	<p>Strukturen er omtalt sådan:</p> <p>”Diskussionen vil være disponeret med afsæt i disse tre temaer ...”</p>
Argumentation	<p>Der er brugt følgende argumentationsrække:</p> <p><i>Påstand:</i> ”Randansættelse er ikke løsningen på lærermanglen”</p> <p><i>Hjemmel:</i> ”... fordi undersøgelser peger på ...”</p> <p><i>Styrkemarkør:</i> ”... at de randansatte med ret stor sandsynlighed ...”</p> <p><i>Belæg:</i> ”... derfor heller ikke føle det nødvendige tilhør, der skal til for at blive i jobbet.”</p> <p><i>Rygdækning:</i> ”Som det ses i de europæiske undersøgelser ...”</p> <p><i>Gendrivelse:</i> ”... randansættelser imidlertid imødekomme en akut lærermangel, selv om problemet ikke blive løst på længere sigt ...”</p>
Modstillinger	<p>Der er brugt følgende modstillinger:</p> <p>A: ”... at betvivle professioners særlige ret til beskæftigelsesmonopoler”</p> <p>B: ”Hansen (2010) betoner imidlertid noget helt centralt i kravet om, at læreruddannelsen skal bevare monopolet”</p>
Saglighed	<p>Analysens saglighed fremgår af følgende:</p> <p>”Professionen har udviklet sig fra et enelærerprincip til en teambaseret skole ...”</p> <p>”Et problem for lærerprofessionen er frafaldet på læreruddannelsen ...”</p>
Kritisk forhold	<p>Følgende viser, at man forholder sig kritisk:</p> <p>”... så er det absurd at tænke, at randansatte kan forventes at varetage alle dele i professionen”</p>

"Hvem"	Følgende er part i diskussionen: Professionen (skolen, ledelse, lærere) Uddannelse (lovgivning, antal uddannede, kompetenceudvikling) Ansættelse (fastansatte, randansatte)
Afrunding/ opsamling	Der afrundes på følgende måde: "Opgaven har hermed analyseret og diskuteret tre centrale omdrejningspunkter ..."
Brobygning	Der er følgende overgang til næste del i opgaven: "Efter en kort indledende sammenfatning af opgavens fund, vil problemformuleringens hoved- og underspørgsmål herefter ..."
Omfang	Diskussionsafsnittet fylder cirka ¼ af opgaven.

REFLEKSION

Opgaven diskuterer tre opdelinger af udfordringsfeltet, der begrundes i analyseafsnittet og problemformuleringen. De tre temaer vedrører profession, uddannelse og ansættelsesvilkår som betydningsfulde for fastholdelse af lærere i folkeskolen. Afsnittet har en klar og stringent struktur med indledning, afrunding og bro til opgavens afsluttende afsnit. Den diskuterende del af afsnittet fylder mest. Afsnittet er dermed disponeret på en relevant og saglig måde.

Der føres en overbevisende argumentation, hvor nogle af argumentationerne viser hele eller dele af en argumentationsrække. Alle argumenter har enten den enkle form (påstand, belæg og hjemmel) eller den udvidede form, hvor der også anvendes styrkemarkør, rygdækning og gendrivelse.

Diskussionen bliver ført på en saglig måde. Det er tydeligt, hvem der siger hvad og hvornår, så objektivitet og subjektivitet er utvetydigt.

Hvad er en konklusion?

EKSEMPEL PÅ EN KONKLUSION

Her præsenteres et eksempel på en konklusion fra en opgave om betydningen af vejledning for fastholdelse af lærere. Konklusionen gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn.

Vejledningens betydning for fastholdelse af lærere: Konklusion

Opgavens problemformulering var: *Hvilken betydning kan vejledning have for fastholdelse og udvikling af læreren og lærerprofessionen.* Sammenfattende kan det konkluderes, at vejledning kan have en *afgørende* betydning, fordi international forskning peger på, at vejledning i fællesskaber kan bidrage til karriereudvikling og oplevelsen af tilhør. Den danske afhandling og anden international forskning, som er præsenteret i indledningen, bekræfter betydningen af tilhør og muligheder som central for fastholdelse og udvikling, selv om den manglende samfundsmæssige anerkendelse af lærerprofessionen kan have stor indvirkning på lærerens selvtillid og dermed vilje til at forblive i jobbet.

Hovedpointerne, som danner grundlag for svaret på problemformuleringen, kan ses i analysen af vejledningsbegrebet, der har udfoldet begrebets kompleksitet på individ- og samfundsniveau. Det har dermed givet anledning til at forstå udvalgte aspekter ved lærerprofessionen og lærerpersonen, som kan have betydning for, hvordan karriereudvikling og -vejledning kan forstås som et fælles anliggende.

Pointerne i undersøgelsen af problemområdet har demonstreret, at der eksisterer et dilemma mellem behov og muligheder. Det er ikke længere forventet, at lærere har samme hverv hele livet, men handlemulighed afgøres af præmisser for karriereudvikling, som det blev fremført i indledningen. Det centrale bliver om og hvordan, skoleorganisationen kan fastholde lærerpersonen både gennem kompetenceudvikling og gennem muligheder for karriereudvikling, så individets forventning til og samfundets krav om livslang udvikling kan imødekommes. En central pointe er derfor kravet om *udvikling* som en del af identiteten i det postmoderne, hvorfor fastholdelse af folkeskolelæreren og udvikling af skoleorganisationen er afhængig af muligheden for karriereudvikling.

I det diskuterende afsnit er centrale pointer og positioner fremført og kritiseret med henblik på et kritisk blik på aktuelle problemer, paradokser og uoverensstemmelser i forhold til forudsætninger og vilkår for karrierevejledning og udvikling. Et særligt dilemma optræder i og med manglen på lærere, som i nogen udstrækning kan begrundes i den relative mangel på anerkendelse af professionen. En forudsætning for motivation for karriereudvikling er, at det er meningsfuldt, både for individet og for samfundet.

På baggrund af ovenstående er det argumenteret, at vejledning kan have afgørende betydning for fastholdelse og udvikling af læreren og lærerprofessionen, det vil sige både på individ- og på samfundsmæssigt niveau. I det følgende vil opgavens fund blive kritisk reflekteret og vurderet i et afsluttende perspektiverende afsnit.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPEL KRAVENE TIL DEN GODE KONKLUSION?

Kendetegn ved den gode konklusion	Sådan er det formuleret i eksemplet
Svar	Konklusionen svarer på problemformuleringen på følgende måde: " ... vejledning kan have afgørende betydning for fastholdelse og udvikling af læreren og lærerprofessionen ..."
Kobling til indledning	Der kobles til indledningen på følgende måde: " ... forskning, som er præsenteret i indledningen, bekræfter ..." " ... præmisser for karriereudvikling, som det blev fremført i indledningen ..."
Pointer fra opgaven	Der nævnes følgende pointer: " Hovedpointerne, ... kan ses i analysen af vejledningsbegrebet ..." " Pointerne i undersøgelsen af problemområdet ..." " ... er centrale pointer og positioner fremført og kritiseret ..."
Omfang	Afsnittet fylder lidt over ½ A4-side.
Del/helhed	Konklusionen beskriver helheds- og delperspektiv på følgende måde: " ... både på individ- og på samfundsmæssigt niveau ..." " ... at forstå udvalgte aspekter ved lærerprofessionen og af lærerpersonen ..."
Argumentation	Der er argumenteret på følgende måde: Påstand: " ... vejledning kan have en afgørende betydning ..." Hjemmel: " ... fordi international forskning peger på ..." Styrkemarkør: " ... at vejledning i fællesskaber kan bidrage til ..." Belæg: " ... karriereudvikling og oplevelsen af tilhør ..." Rygdækning: " Den danske afhandling og anden international forskning, [...] bekræfter ..." Gendrivelse: " ... selv om den manglende samfundsmæssige anerkendelse ..."
Forbehold og indvendinger	Forbehold og indvendinger er formuleret sådan: " ... der eksisterer et dilemma mellem behov og muligheder ..." " ... et kritisk blik på aktuelle problemer, paradokser og uoverensstemmelser ..."

Saglig/faglig	Faglighed og saglighed kommer til udtryk med følgende ordlyd: ”... international forskning ...” ”Den danske afhandling ...” ”Lærerprofessionen og af lærerpersonen ...” ”... karriereudvikling og -vejledning ...” ”... kompleksitet på individ- og samfundsniveau ...”
Struktur/form	Konklusionen er opbygget på følgende måde: Indledning med svar på problemformuleringen Hovedpointer fra opgavens fund Gentagelse af svar med overledning til det afsluttende afsnit
Vurderinger	Konklusionens sammenfattende vurdering er formuleret sådan: ”... at vejledning i fællesskaber kan bidrage til ...” ”... Det har dermed givet anledning til at forstå [...] kan have betydning for ...”

REFLEKSION

Konklusionen tager udgangspunkt i problemformuleringens ordlyd. Herefter svares og føres argumentation i to længere sætninger. Der argumenteres i en udvidet form, der derfor også har rygdækning, styrkemarkør og gendrivelsen. Gendrivelsen fremstår som et kritisk element, der viser forfatterens ydmyghed i forhold til undersøgelsens validitet og dermed mulighed for generalisering. Der henvises til og anvendes en del pointer fra opgavens enkelte afsnit, som begrundelse for svarets grundlag. Konklusionen er skrevet i et både sagligt og fagligt relevant og sobert sprog, der demonstrerer objektivitet og kendskab til faglighed og fagbegreber.

Der er valgt en tredelt struktur gennem afsnittet, som dog ikke præsenteres. Afsnittets vurderinger kunne være udfoldet mere eksplicit, så både kriterier, belæg og hjemmel var mere eksplicite.

Hvad er en perspektivering?

EKSEMPEL PÅ EN PERSPEKTIVERING

Her præsenteres et eksempel på en perspektivering i en opgave om forældresamarbejde i daginstitutioner. Perspektiveringen gennemgås efterfølgende med afsæt i de 10 kendetegn.

Forældresamarbejde i daginstitutioner: Perspektivering

I projektet valgte jeg at tage udgangspunkt i fire specifikke teoretiske områder med henblik på at undersøge min problemstilling. I metodeafsnittet fremførte jeg bl.a., at de valgte begreber og teorier ikke skulle ses som udtømmende i forhold til problemstillingen. Analysen har givet anledning til en erkendelse af, at nogle tilstødende områder og vinkler vil være yderst relevante at inddrage og undersøge i forbindelse med inklusion af tosprogede børn, fordi det netop kan bidrage til at kvalificere praksisfeltet. Denne perspektivering vil kort reflektere relevansen af forældresamarbejde, anerkendelse og kulturel kommunikation som tre centrale områder, opgaven har givet anledning til mere opmærksomhed på.

I forhold til yderligere områder eller felter, der kunne undersøges og udvikles, er forældresamarbejde et oplagt emne at tage fat i. Ginman & Mikkelsen (2010, s. xxx) påpeger, at forældreinddragelse, -indflydelse og -samarbejde er et helt centralt felt, som desuden også er eksplicit i lovgrundlaget.

Forældresamarbejde er et relevant undersøgelsesområde, idet pædagoger og forældre arbejder sammen om barnets udvikling i hver deres arena (Ankerstjerne & Broström, 2015, s. xxx). Madsen (2009, s. xx) skriver at ved at inddrage forældrene og deres viden banes vejen for den bedste form for støtte til børn i vanskeligheder. Forældresamarbejde vil også være tæt forbundet med anerkendelsen.

Anerkendelsesbegrebet er et andet område, der kunne være relevant at inddrage, da det som nævnt i analysen er vigtigt for både børn og forældre, at egen kultur, sprog og synspunkter anerkendes som gyldige og som en vej til at skabe tillid og udvikle samarbejde (Ginman & Mikkelsen, 2010, s. xx).

En anden naturlig forlængelse af bachelorprojektet ville være flere konkrete løsningsforslag i forhold til de udfordringer, der nævnes i projektet. Der er blevet nævnt visse løsningsforslag, som aktiviteter, modersmålsundervisning mv., men det kunne være relevant at inddrage yderligere forslag, der bl.a. nævnes af Madsen (2009, s. xx-xx) og Bohr (2015, s. xx-xx).

I forhold til at forstå underliggende årsager til udfordringer med inklusion, vil det være naturligt at inddrage kultur og interkulturel kommunikation. Interkulturel pædagogik handler om mødet med forskellige kulturer og mennesker (Bylander & Krogh, 2013, s. xx). Bylander & Krogh (2013, s. xx) påpeger, at et barn med to kulturer bliver trukket i fra begge sider, så her kunne det være oplagt at anbefale en drøftelse af, hvad man kan gøre for at undgå konflikt for barnet. Dette åbner

samtidig op for en undersøgelse af og diskussion om monokultur og multikulturel. Spørgsmålet er, set fra min side, i hvilken grad man overhovedet kan tale om kun af være en del af én kultur? Uden at åbne for en længere diskussion vil jeg hævde, at monokulturelt tilhør i yderst sjælden grad kan være tilfældet. Dette begrundes jeg i, at jeg selv anser mig som både inder og dansker, idet det er i Indien, jeg har haft min barndom og opvækst, men i Danmark bor jeg og har videreuddannet mig. Ifølge Bylander & Krogh (2013, s. xx) behøver man ikke kun at være enten/eller.

Sammenfattende har perspektiveringen kommunikeret tre specifikke områder, som opgaven har givet anledning til yderligere opmærksomhed på, men som i udgangspunktet ikke er blevet berørt. I et fremadrettet perspektiv vil det være betydningsfuldt for problemfeltet at undersøge disse tre områder nærmere for at få en mere omfattende og bred forståelse og dermed mere velbegrundede argumentationer for handlinger i praksisfeltet.

ANALYSE: OPFYLDER EKSEMPELLET KRAVENE TIL DEN SKRIFTLIGE OPGAVE?

Kendetegn ved den gode perspektivering	Sådan er det formuleret i eksemplet
Metakommunikation	Følgende er et eksempel på metakommunikation: "Analysen har givet anledning til en erkendelse af ..."
Andre vinkler	Der gøres opmærksom på andre vinkler sådan: "... at nogle tilstødende områder og vinkler, vil være yderst relevante at inddrage og undersøge i forbindelse med ..."
Begrundelse og argumentation	Der er følgende begrundelser og argumentationer: "Ginman & Mikkelsen (2010, s. xxx) påpeger ..." "... er vigtigt for både børn og forældre at kultur, sprog og synspunkter anerkendes som legitime for at skabe tillid og samarbejde (Ginman & Mikkelsen, 2010, s. xx)"
Struktur/form	Perspektiveringen benytter følgende struktur: <i>Indledning:</i> "I projektet valgte jeg at tage udgangspunkt i fire specifikke teoretiske områder" <i>Indhold:</i> "I forhold til yderligere områder eller felter, der kunne undersøges og udvikles ..." <i>Afrunding:</i> "Sammenfattende har perspektiveringen kommunikeret tre specifikke områder ..."

Handleperspektiv/ praksis	Perspektiveringen giver et bud på handleperspektiv/praksis på følgende måde: "... flere konkrete løsningsforslag i forhold til de udfordringer, der nævnes i projektet ..." "I et fremadrettet perspektiv vil det være betydningsfuldt for problemfeltet ..."
Relevans	Opgavens relevans for faget/fagfæller nævnes sådan: "... yderst relevante at inddrage og undersøge i forbindelse med [...], fordi ..."
Udgangspunkt	At perspektiveringen tager udgangspunkt i opgaven formuleres sådan: "Analysen har givet anledning til ..."
Anbefalinger	Der gives anbefalinger på følgende måde: "... vil det være oplagt at anbefale en drøftelse af ..."
Omfang	Afsnittet fylder næsten én A4-side.
Subjektivitet	Forfatterens subjektivitet vises på følgende måde: "... set fra min side ..." "... at jeg selv anser mig som både inder og dansker ..." "... jeg har haft min barndom og opvækst men i Danmark, bor jeg og har videreuddannet mig ..."

REFLEKSION

Perspektiveringen tager udgangspunkt i opgavens analyseafsnit, som har givet anledning til, at specifikt tre områder bør undersøges nærmere. Dette vil sikre, at handlemuligheder og udvikling af praksis bygger på et mere validt grundlag.

Teksten henter argumentationer og begrundelser fra både litteratur og egne erfaringer. Der er dermed tale om både objektive og subjektive begrundelser. Argumentationen henter enkelte steder rygdækning, der understøtter, hvorfor netop de valgte områder bør undersøges nærmere.

Perspektiveringen har en klar struktur. Den midterste del, som omhandler indholdet, fylder mest, hvilket kan anses for at være en god disponering af teksten. Afrundingen afslutter både perspektiveringen og hele opgaven.